

Aan de gemeenteraden in IJsselland en Provinciale Staten van Overijssel

Zwolle, 4 maart 2025

Betreft: Kaderbrief bij begroting Omgevingsdienst IJsselland 2026

Geachte raadsleden en Statenleden,

Met deze 'Kaderbrief bij begroting Omgevingsdienst IJsselland 2026' willen wij u informeren over belangrijke ontwikkelingen voor Omgevingsdienst IJsselland, die invloed hebben op de begroting voor 2026. De Kaderbrief is bedoeld als hulpmiddel voor het kunnen beoordelen van de ontwerpbegroting 2026, die wij medio april aan u voorleggen. Deze brief is ter informatie. Over de ontwerpbegroting 2026 kan uw gemeenteraad (en Provinciale Staten in het geval van de provincie) een zienswijze indienen.

'Ravijnjaar' 2026

In deze Kaderbrief kijken we vooruit naar 2026, maar voordat we dat doen vinden wij het belangrijk om eerst stil te staan bij het ravijnjaar 2026. Wij zijn ons namelijk terdege bewust van het feit dat 2026 een jaar is waarin sommige gemeenten voor zeer lastige keuzes worden gesteld. Een jaar waarin krimpende financiële middelen op gespannen voet staan met het uitvoeren van de belangrijke taken die een gemeente heeft, waaronder het beschermen van een veilige, gezonde en duurzame fysieke leefomgeving.

In dat kader vinden wij het belangrijk om op te merken dat wij sturen op de kosteneffectiviteit van Omgevingsdienst IJsselland (hierna: de OD). Wij kijken altijd wat we redelijkerwijs in onze eigen begroting kunnen opvangen door slimme keuzes te maken. Tegelijkertijd is het op dit moment ook de realiteit dat voor de OD in 2026 een structurele investering noodzakelijk is om de taakuitvoering op tenminste een wettelijk minimum uitvoeringsniveau te brengen. Daarnaast is in 2027 en 2028 een structurele investering nodig om te kunnen voldoen aan de landelijke robuustheidseisen. Voor wat dat laatste betreft, gaan wij op korte termijn in gesprek met het Rijk om te vragen op welke wijze het Rijk gaat bijdragen aan de financiering van deze structurele investering.

Leeswijzer

Omdat niet iedereen even bekend is met het werk van de OD, leggen we hieronder eerst uit wat we doen. Daarna staan we stil bij de belangrijkste ontwikkeling voor de OD: de route om te komen tot een robuuste Omgevingsdienst IJsselland, inclusief de financiële consequenties daarvan. Vervolgens schetsen we de overige relevante ontwikkelingen voor 2026. Tot slot is er aandacht voor de financiële kaders.

OD IJsselland
Lübeckplein 2
8017 JZ Zwolle
Postbus 40252
8004 DG Zwolle
088 525 10 50
info@odijsselland.nl
www.odijsselland.nl

KVK 68066805
BTW NL857287722B01
IBAN NL23 BNGH 028 51 72 956
BIC BNGHNL26

Om de Kaderbrief leesbaar te houden en niet te omvangrijk te laten worden, hebben we een bijlage toegevoegd waar de geïnteresseerde lezer meer detailinformatie kan vinden over hetgeen in deze brief staat.

Om de verschillen in de kaderbrieven van de regiobrede gemeenschappelijke regelingen (GGD, RSJ, Veiligheidsregio en OD) te verkleinen, werken we aan meer uniformiteit in de kaderbrieven en bieden we deze tegelijkertijd aan bij de griffies. In dat kader is het goed te vermelden dat een kopgroep van raadsleden uit IJsselland (er heeft zich geen Statenlid aangemeld), samen met enkele griffiers en vertegenwoordigers van de regiobrede gemeenschappelijke regelingen, aan de slag gaat om (producten uit) de P&C-cyclus van de gemeenschappelijke regelingen nog beter te laten aansluiten bij de behoefte van raads- en Statenleden.

Wat doet Omgevingsdienst IJsselland

In opdracht van de 11 gemeenten in IJsselland en provincie Overijssel, werkt de OD sinds 1 januari 2018 aan een veilige, gezonde en duurzame fysieke leefomgeving. Dit doet de OD door onder andere vergunningen te verlenen, toezicht te houden, handhavend op te treden als dat nodig is, onderzoeken te doen en te adviseren over milieuthema's. Een groot deel van deze taken is wettelijk verplicht belegd bij de OD. Daarnaast voert de OD bouwtaken uit voor gemeente Ommen en provincie Overijssel.

Kijk voor meer informatie op ons YouTubekanaal. Hier vindt u animaties met uitleg over het werk van de OD: Omgevingsdienst IJsselland - YouTube

Route naar een robuuste Omgevingsdienst IJsselland

De belangrijkste ontwikkeling voor 2026 is het effectueren van onze route naar een robuuste Omgevingsdienst IJsselland. Onder andere het Rijk, IPO en VNG hebben op basis van verschillende onderzoeken geconcludeerd dat het stelsel van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) in Nederland onvoldoende functioneert, met grote milieuschade als gevolg. Daarom is een proces gestart om in heel Nederland te komen tot robuuste omgevingsdiensten. Het Rijk, IPO en VNG eisen dat op 1 april 2026 alle omgevingsdiensten in Nederland robuust zijn.

Net als nagenoeg alle andere omgevingsdiensten in Nederland, is ook onze OD niet robuust. Wij zien het als onze opdracht om te komen tot een realistische route naar een robuuste Omgevingsdienst IJsselland, die past bij de maatschappelijke opgaven in ons IJssellands werkgebied en tevens voldoet aan de landelijke robuustheidseisen.

Wij hebben u op een aantal manieren en momenten geïnformeerd over deze fundamentele ontwikkeling, namelijk:

- Procesbrief toekomst Omgevingsdienst IJsselland, 18 december 2023;
- Kaderbrief 2025 Omgevingsdienst IJsselland, 19 februari 2024;
- Informatiebrief 'Route naar robuuste OD IJsselland', 14 maart 2024;
- Informatiebijeenkomst op 17 april 2024;
- Informatiebijeenkomst op 27 november 2024;
- Presentaties in meerdere gemeenteraden.

Op 19 december jl. heeft er besluitvorming door het algemeen bestuur (AB) van de OD plaatsgevonden. Het AB wil een realistische route volgen om te komen tot een robuuste OD in IJsselland. Het volledig voldoen aan de landelijke robuustheidseisen op 1 april 2026 acht het AB niet realistisch. Zij heeft daarom besloten om:

1. In te stemmen met de ontwikkelroute naar een robuuste Omgevingsdienst IJsselland met slimme allianties en daarmee te streven om de taakuitvoering en de organisatie van Omgevingsdienst IJsselland in 2028 in overeenstemming te brengen met het landelijke robuustheidsniveau.
2. Het benodigde structurele budget van ca. € 2,3 miljoen (prijspeil 2025) voor het actualiseren van vergunningen en het herstellen van de balans in de toezichtscapaciteit, te verwerken in de Kaderbrief 2026 en de Ontwerpbegroting 2026.
3. Over het benodigde structurele budget van ca. € 1 miljoen (prijspeil 2025), waarvan ca. € 500 K in 2027 en ca. € 500 K in 2028, voor het voldoen aan het landelijke robuustheidsniveau voor strafrechtelijke handhaving en bodemtoezicht, voor het instellen van een structureel innovatiebudget van 1% van de begroting en voor het ophogen van het opleidingsbudget tot 3% van de loonsom, op korte termijn op strategisch-bestuurlijk niveau in gesprek te gaan met het Rijk om te vragen op welke wijze het Rijk gaat bijdragen aan de financiering van dit budget.
4. Opdracht te geven aan de secretaris-directeur om uitvoering te geven aan de ontwikkelroute naar een robuuste Omgevingsdienst IJsselland.

In de bijlage bij deze brief kunt u zien wat dit besluit concreet voor uw gemeentelijke of provinciale bijdrage betekent.

Kijk voor meer informatie op ons YouTubekanaal: Omgevingsdienst IJsselland - YouTube. Hier kunt onder meer (een compilatie van) de informatiebijeenkomst van 27 november 2024. terugkijken, waarin uitleg wordt gegeven over de noodzaak van een robuuste omgevingsdienst in IJsselland.

Overige relevante ontwikkelingen voor 2026

De wereld om ons heen verandert voortdurend en vraagt om een wendbare en toekomstgerichte aanpak voor onze dienst. Allerlei ontwikkelingen hebben effect op de uitvoering van ons werk en op onze organisatie. Hieronder hebben we samenvattend relevante ontwikkelingen voor 2026 opgenomen. In samenspraak met GGD IJsselland en Veiligheidsregio IJsselland hebben we daarbij een onderscheid gemaakt in:

- *Maatschappelijke ontwikkelingen* (ontwikkelingen in de maatschappij die van invloed zijn op ons werk en onze organisatie).
- *Wettelijk kader* (nieuwe wettelijke verplichtingen, waarvoor de colleges ons een opdracht moeten verstrekken om de taak uit te voeren);
- *Autonome ontwikkelingen* (nieuwe wettelijke verplichtingen, die rechtstreeks gelden voor de OD);

Maatschappelijke ontwikkelingen

Zoals gezegd is de wereld om ons heen altijd in beweging en zullen er in 2026 ontwikkelingen kunnen zijn, die we vandaag niet hadden kunnen voorzien. De dynamiek van de wereld om ons heen maakt dat wij de OD zodanig moeten inrichten dat we in staat zijn om snel en adequaat op ontwikkelingen in te kunnen spelen. Hieronder enkele maatschappelijke ontwikkelingen die we voorzien en die impact gaan hebben op ons werk en onze organisatie:

- *Zeer zorgwekkende stoffen (ZZS)*: Dit zijn stoffen die gevaarlijk zijn voor mens en milieu, omdat ze bijvoorbeeld de voortplanting belemmeren, kankerverwekkend zijn of zich in de voedselketen ophopen. Bekende voorbeelden zijn PFAS en bestrijdingsmiddelen. Nu steeds meer bekend wordt over de gevolgen van deze stoffen, neemt de maatschappelijke aandacht ervoor snel toe. De OD vergroot haar inspanningen om verspreiding van deze stoffen te voorkomen dan wel zoveel mogelijk te beperken;
- *Ondermijning*: We signaleren een toename van ongewenste activiteiten in het buitengebied en op oude bedrijfsterreinen in IJsselland. Waar voorheen drugslaboratoria en drugsdempingen bijvoorbeeld voornamelijk voorkwamen in het zuiden van Nederland, zien we die steeds vaker in IJsselland. De OD heeft een belangrijke signalerende taak en levert in toenemende mate onderzoeks-, toezicht- en handhavingscapaciteit voor gemeentelijke en provinciale acties tegen ondermijning;
- *Circulaire economie*: Wij voorzien dat het VTH-instrumentarium van de OD een belangrijkere rol gaat spelen in het realiseren van gemeentelijke en provinciale doelen op het gebied van circulaire economie;
- *Transitie van het landelijk gebied*: In de transitie van het landelijk gebied is het lokaal, regionaal en landelijk een zoektocht om te komen tot een toekomstbestendige aanpak. Gelet op de advies- en VTH-uitvoeringstaken van de OD, heeft de dienst daar een steeds grotere rol in;
- *De woningbouwopgave*: In de woondeal West-Overijssel is bepaald dat tot 2030 minimaal 28.200 woningen moeten worden gebouwd in IJsselland. Deze opgave leidt tot meer werk voor de OD;
- *Bodemenergiesystemen*: We voorzien een toename in bodemenergiesystemen en daarmee een toename in de beoordeling van deze systemen en het toezicht daarop;
- *Netverzwaring elektriciteitsnet*: Komende jaren wordt in IJsselland op grote schaal gewerkt aan het verzwaren en uitbreiden van het elektriciteitsnet. In 2026 wordt een piek verwacht in werkzaamheden, waardoor sprake zal zijn van een toename in werk voor de OD rond deze projecten;
- *Robotisering*: We voorzien de komende jaren een toenemende impact van technologische ontwikkelingen. Artificial intelligence (AI) en robotisering worden naar verwachting een structureel onderdeel van ons werk en daar moeten wij onze organisatie op voorbereiden. Ook technologische ontwikkelingen in de toepassing van ons werk, denk aan de inzet van drones, nemen naar verwachting toe.

Wettelijk kader

Voor 2026 voorzien wij nieuwe wettelijke verplichtingen, die gevolgen kunnen hebben voor ons takenpakket, zoals:

- *Wet basisregistratie ondergrond*: Deze wet stelt eisen aan eenduidige, betrouwbare data en informatie over de ondergrond van Nederland. De Basisregistratie Ondergrond (Bro) draagt bij aan de hoogwaardige informatievoorziening die nodig is voor de uitvoering van de Omgevingswet. De OD levert een bijdrage om de Bro met de juiste gegevens te kunnen vullen;

- *Besluit activiteiten leefomgeving*: Dit besluit is herzien, waardoor bedrijven van minimaal 100 medewerkers (waaronder de OD zelf), verplicht zijn een registratie van alle vervoersbewegingen bij te houden, op basis waarvan zij in de toekomst een CO2-reductie moeten realiseren;
- *Richtlijn Industriële Emissies*: Deze Europese richtlijn is herzien, waardoor meer bedrijven onder deze richtlijn vallen, emissiegrenzen zijn verlaagd en deze bedrijven moeten aantonen hoe ze gaan transformeren naar circulair en klimaatneutraal. Daarnaast moet de overheid meer informatie verstrekken over deze bedrijven;
- *Kaderrichtlijn Water*: Deze Europese richtlijn heeft tot doel om de kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater in Europa op orde te brengen en gaat gevolgen hebben voor het toezicht, de handhaving, de vergunningverlening en de advisering door de OD.

Autonome ontwikkelingen

Hiermee bedoelen we wettelijke verplichtingen die rechtstreeks gelden voor de OD en waar de OD aan moet voldoen. Voor 2026 geldt dat in ieder geval voor (nieuwe tranches van) de:

- *Wet digitale overheid*: Deze wet stelt eisen aan het op een veilige en betrouwbare manier digitaal beschikbaar maken van overheidsinformatie;
- *Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer*: Deze wet geeft de inwoners van IJsselLand het recht om elektronische berichten aan de OD te sturen;
- *Wet open overheid*: Deze wet maakt dat de OD steeds meer informatie actief openbaar moet maken.

Voor de geïnteresseerde lezer zijn in de bijlage bij deze brief bovenstaande maatschappelijke, wettelijke en autonome ontwikkelingen meer in detail uitgewerkt.

Financiële kaders

Eerder in deze brief heeft u kunnen lezen wat de financiële consequenties van onze route naar een robuuste OD zijn. In de bijlage zijn die consequenties per gemeente en de provincie nader uitwerkt. Daarnaast vindt u in de bijlage informatie over de uitgangspunten voor de begroting 2026, de loonindexering, de prijsindexering, de risico's en het weerstandsvermogen.

Verder vragen wij nadrukkelijk uw aandacht voor het volgende. Net als uw eigen organisatie, heeft de OD te maken met maatschappelijke, wettelijke en autonome ontwikkelingen. De inhoudelijke impact van deze ontwikkelingen op onze organisatie hebben wij in deze brief geschetst. Omdat het echter aannemelijk is dat voor sommige van deze ontwikkelingen een extra investering nodig is, zullen wij in kaart brengen welke structurele en/of incidentele financiële middelen daarmee gemoeid gaan. Op dit moment is de hoogte daarvan echter nog niet bekend. Zodra we dat inzicht wel hebben, nemen we dat mee in de ontwerpbegroting 2026, een eventuele begrotingswijziging 2026 of de kaderbrief 2027.

Aanvullende toelichting

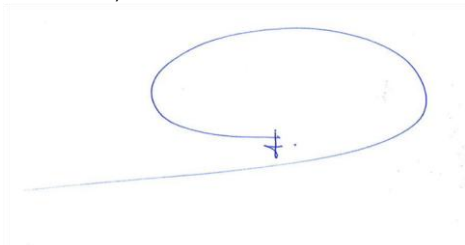
Het sturen van deze brief is een wettelijke verplichting. Hoewel wij ons best doen om de brief zo leesbaar mogelijk te maken, blijft het beschrijven van ontwikkelingen voor 2026 een technische (complexe) aangelegenheid, die wellicht vragen bij u oproept. Wij zijn van harte bereid om een bezoek te brengen uw gemeenteraad of Provinciale Staten, om al uw vragen te beantwoorden en waar nodig een aanvullende toelichting te geven.

Heeft u als individueel raadslid of Statenlid behoefte aan een nadere toelichting, neemt u dan gerust contact op met de directiesecretaris van onze dienst, de heer J.H. (Jurjen) Bos, via info@odijsselland.nl.

Namens het dagelijks bestuur van Omgevingsdienst IJsselland,

Met vriendelijke groet,

voorzitter,

Maarten Offinga

secretaris-directeur,

Jan Dirk Nijkamp

Bijlage(n):

- Bijlage bij 'Kaderbrief bij begroting Omgevingsdienst IJsselland 2026'